

Ustawa o jawności życia publicznego w Radzie Ministrów

Paweł Baran
prawnik w Leśnodorski Ślusarek i Wspólnicy

W tym roku należy spodziewać się ważnych zmian w przepisach dotyczących przedsiębiorców. W życie mają wejść 2 ustawy. Pierwsza z nich, to ustawa o jawności życia publicznego, nad którą pracuje Rada Ministrów. Druga, to nowa wersja już obowiązującej ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, 12 marca przekazano ją Prezydentowi do podpisu. Obie ustawy znacząco wpłyną na politykę *compliance* przedsiębiorstw.

Obie ustawy wprowadzą wiele istotnych zmian, które zasadniczo wpłyną na dotychczasowy sposób funkcjonowania przedsiębiorstw. Na przykład, Ustawa o jawności życia publicznego w swoim obecnym kształcie przewiduje nowy obowiązek dla przedsiębiorców posiadających status co najmniej średniego przedsiębiorcy. Od momentu wejścia w życie tej ustawy, we wszystkich umowach cywilnoprawnych powinny znaleźć się dodatkowe klauzule (oświadczenia), według których żadna część wynagrodzenia z tytułu wykonania umowy, nie zostanie przeznaczona na pokrycie kosztów udzielania korzyści majątkowych i osobistych, w związku z przeciwdziałaniem dokonywania przestępstw, takich jak na przykład łapownictwo na stanowisku kierowniczym. Za brak takich postanowień, ustawodawca planuje wymierzanie kar pieniężnych od 10.000 do 10.000.000 złotych.

Warto też zasygnalizować, że Polska stoi przed wyzwaniem wdrożenia do krajowego porządku prawnego nowej wersji dyrektywy unijnej w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, zwanej potocznie AML IV. Wiąże się to z zastąpieniem dotychczasowej ustawy regulującej tę dziedzinę, zupełnie nowym aktem prawnym. W tym zakresie, przewiduje się zaostrzenie kar za niewyznaczenie osoby odpowiedzialnej w przedsiębiorstwie za wykonanie obowiązków określonych w ustawie o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu.

Możliwa kara przewidziana w świetle obowiązujących przepisów za niepowołanie tzw. „osoby odpowiedzialnej” to kara pozbawienia wolności do lat 3. Nowa ustawa przewiduje, że niewyznaczenie członka zarządu na stanowisko „osoby odpowiedzialnej” przez zarząd,

może skutkować nałożeniem kar administracyjnych, na przykład w postaci zakazu pełnienia obowiązków na stanowisku kierowniczym dla osoby odpowiedzialnej za naruszenie przez instytucję obowiązanych przepisów ustawy lub kary pieniężnej. Zakaz dotyczący pełnienia obowiązków kierowniczych może zostać nałożony na okres nie dłuższy niż rok. Co do kary pieniężnej jej obliczenie jest zależne od wielu warunków. Może ona sięgać nawet 5.000.000 euro lub stanowić 10% obrotu wykazanego w ostatnim zatwierdzonym sprawozdaniu finansowym za rok obrotowy lub w ostatnim skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za rok obrotowy.

Projektowana ustawa o jawności życia publicznego oraz nowa ustawa o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, przewidują dodatkowo inne obowiązki. Zazwyczaj, polegają one na opracowaniu i wdrożeniu stosownych procedur (wewnętrznych kodeksów/polityk).

Przykładowo są nimi:

- instrukcje w zakresie przetwarzania i udostępniania informacji publicznej;
- wewnętrzna polityka (kodeks) antykorupcyjny;
- polityka (kodeks) dot. unikania konfliktu interesów;
- wewnętrzna procedura instytucji obowiązanej lub procedura grupowa co do przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu;
- wewnętrzna procedura anonimowego zgłaszania naruszeń przepisów z zakresu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu;
- procedura pozwalająca na wykrywanie brakujących informacji o płatniku lub odbiorcy co do przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu;
- stosowne zasady przechowywania dokumentacji i przekazywania informacji organom nadrzędnym/kontrolującym.